Geo Vision s.r.o.
Chodovická 472/4, 193 00 Praha 9
Pracoviště: Brojova 16, 326 00 Plzeň, tel.: 377 241 203
E-mail: gv@geovision.cz
Web: www.geovision.cz

ZEVO Vráto v Českých Budějovicích

Hodnocení vliv záměru na krajinný ráz

(archivní číslo 20 341 17)

Odpovědný řešitel: RNDr. Vladimír Zýval

Řešitelský tým: RNDr. Ondřej Bílek
ing. Vladimír Zýval

Listopad 2020

Obsah str.

1. ÚVOD 3
2. VÝCHODISKA PRO ZHODNOCENÍ VLIVŮ STAVBY 4
2.1 Metodický přístup k hodnocení krajinného rázu 4
2.2 Soulad záměru s aktuálně platnou ÚPD 4
2.3 Popis hodnoceného záměru 4
3. HODNOCENÍ VLIVŮ STAVBY NA KRAJINNÝ RÁZ 7
3.1 Vymezení oblasti krajinného rázu 7
3.2 Vymezení místa krajinného rázu 8
3.3 Hodnoty určující typický ráz krajiny 8
3.4 Zhodnocení intenzity vlivů posuzovaného zásahu na krajinný ráz 9
3.5 Souborné vyhodnocení zásahu do krajinného rázu 10
4. ZÁVĚR 11
5. Použité podklady a literatura 11

Přílohy

Příloha 1: Mapa oblasti krajinného rázu

Příloha 2: Analýzy krajinných scenérií, umístění záměru v krajině

1. ÚVOD

Předmětem zhodnocení vlivů na krajinný ráz je projektovaná novostavba závodu na energetické využití odpadů – ZEVO Vráto. Záměr je situován do stávajícího areálu Výtopny Vráto, kterou provozuje Teplárna České Budějovice.

Plocha záměru se rozkládá v oploceném areálu stávající výtopny, která bude odstraněna (demolována). Plocha leží v Českých Budějovicích v místní části Nové Vráto. Podle ÚPD se stávající průmyslový areál nachází v zastavitelném území pro pracovní aktivity a průmyslovou výrobu v části k.ú. České Budějovice 4.

Vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz bylo zpracováno na základě objednávky společnosti AS CHEMOPRAG, a.s., Praha a u zhotovitele je dílo evidováno pod číslem 20 34117. Vyhodnocení vlivu je zpracováno jako příloha oznámení záměru podle přílohy 3 zákona č. 100/2001 Sb. pro záměr ZEVO Vráto.

2. VÝCHODISKA PRO ZHODNOCENÍ VLIVŮ STAVBY NA KRAJINNÝ RÁZ

2.1 Metodický přístup k hodnocení krajinného rázu

Pro zhodnocení výše uvedeného konkrétního záměru (stavby) na krajinný ráz bylo použito **metodické doporučení Agentury ochrany přírody a krajiny ČR** (MÍCHAL et al. 1999), které konkretizuje znění § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zároveň byl v přiměřené míře použit „**Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz“** (VOREL et al. 2004)

Postup hodnocení:

1. Popis hodnoceného záměru výstavby – podle projektové studie.
2. Vymezení krajinného prostoru, resp. **oblasti krajinného rázu**, který je ve vizuálních znacích dotčen vlivem navrhovaného záměru.
3. Vymezení dílčích krajinných prostorů, resp. **míst krajinného rázu**, která souvisejí bezprostředně s hodnoceným zásahem.
4. Identifikace přírodních, estetických a historických hodnot, které spoluurčují typický ráz krajiny.
5. Zhodnocení intenzity vlivů posuzovaného zásahu na krajinný ráz.
6. Souborné vyhodnocení zásahu do krajinného rázu včetně doporučení povolení či zamítnutí záměru, případně navržení dalších opatření v průmyslové zóně, která by minimalizovala negativní ovlivnění krajinného rázu, případně doporučení, která současný krajinný ráz pozitivně ovlivní.

2.2 Soulad záměru s aktuálně platnou ÚPD

Záměr je v souladu s platnou územně plánovací dokumentací, leží v zastavitelném území pro pracovní aktivity a průmyslovou výrobu.

2.3 Popis hodnoceného záměru

2.3.1 Nově navrhované objekty

Zařízení je navrženo jako technologický monoblok s nezbytným minimem menších doprovodných staveb.

Detailně je záměr popsán v kap. B.I.6 oznámení záměru.



Obr. 1: Perspektivní pohled-vizualizace haly záměru v pohledu od jihozápadu. Architektonicky propracovaný koncept záměru by měl vnést do zatím urbanisticky i architektonicky neuspořádaného, až zcela chaotického okolí výrazně nový esteticky působící objekt. Architektonický výraz objektu koresponduje s vysoce kvalitní a účinnou technologií ZEVO.



Obr. 2: Perspektivní pohled-vizualizace technologického monobloku záměru v pohledu od východu. Architektonicky propracovaný koncept záměru též předpokládá rozsáhlé sadovnické úpravy i s využitím některých moderních vegetačních prvků – např. zelených fasád.



Obr. 3: Pohled na stávající objekt Výtopny Vráto směrem od křižovatky Okružní a Rudolfovské ulice. Při výstavbě záměru ZEVO budou odstraněny všechny současné objekty včetně technologií. Zachován bude pouze komín o výšce 160 m.



Obr. 4: Vizualizace záměru ZEVO do předchozího snímku z křižovatky Okružní a Rudolfovské ulice. Objekt ZEVO bude cca o 3 m vyšší než stávající kotelna (největší objekt na předchozím snímku. Nově jsou jednotlivé objekty ZEVO navrženy do kompaktního celku umístěného dále od osy Okružní ulice.

2.3.2 Koncepce ozelenění objektu

Koncepce ozelenění záměru není v tomto stupni projektové dokumentace detailněji řešena. Kvalitní (a nadčasové pojetí) ozelenění stavby bude hrát významnou roli v architektonickém výrazu stavby a jejím emocionálním vnímání.

3. HODNOCENÍ VLIVŮ STAVBY NA KRAJINNÝ RÁZ

Pro území Jihočeského kraje je zpracován základní analytický dokument – „Generel krajinného rázu jihočeského kraje“ – Vorel et al. (2009) – dále jen „Generel“, který vymezuje jednotlivé oblasti krajinného rázu a popisuje jejich základní identifikované znaky přírodní, historické a kulturní charakteristiky. Dále byly pro zhodnocení využity ortofotomapy zájmového území (charakter strukturovanosti krajiny, intenzita využívání krajiny člověkem – stupně ekologické stability), dále soubor geologických a účelových map ČR v měřítku 1 : 50 000 (tzv. mapy životního prostředí), územní systémy ekologické stability vyšší, regionální hierarchie (biocentra, biokoridory) a mapa biogeografického členění ČR v měřítku 1 : 500 000 (bioregion, biochory). Doplňkovým podkladem posouzení krajinného rázu byly rovněž výsledky mapování přírodních biotopů pro program NATURA 2000.

3.1 Vymezení oblasti krajinného rázu

Dotčenou oblastí krajinného rázu podle Generelu je **ObKR 14 – Českobudějovická pánev**. Jedná se o jeden z hlavních a typických prostorů Jižních Čech se dvěma kontrastními charaktery spolupůsobícími v uzavřeném prostorovém rámci:

- silně urbanizovanou krajinu velkého města postupně vyplňující prostor mezi svahy Rudolfova, Hosína a Blanského lesa,
- rozlehlou rybniční krajinu táhnoucí se od Českých Budějovic k Bosňanům.

Část oblasti krajinného rázu dotčené ve vizuálních znacích vlivem navrhovaného záměru je vyznačena **v příloze 1**. Příloha je zpracována jako diagram viditelnosti.

Mapa zjednodušeně znázorňující místa odkud je řešený objekt vidět vznikla pomocí nástroje *Viewshed* v extenzi *Spatial analysis* programu ESRI ArcGIS 10.2. Tento nástroj pracuje s digitálním modelem reliéfu (DMR). Byl užit DMR 4. generace z produkce Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (DMR 4G), dostupný formou WMS služby na serveru http://ags.cuzk.cz/arcgis/services. Jedná se o rastrovou mapu s rozlišením 5 x 5 m, která vznikla na základě leteckého laserového skenování terénu s úplnou střední chybou výšky 0,3 m v otevřeném a 1,0 m v lesnatém terénu. Model vyjadřuje přirozený nebo lidskou činností změněný reliéf, nezobrazuje však urbanistické ani vegetační krajinné clony, což si je při jeho využití v hodnocení vlivu stavby na krajinný ráz nutno uvědomit. Z mnoha míst, která jsou v diagramu znázorněna jako exponovaná, stavba vidět nebude, právě proto, že se nacházejí uprostřed lesů, zástavby či jiných překážek.

Intenzita vnímání stavby obecně klesá se vzdáleností pozorovacího místa od dané stavby a intenzivní bude do vzdálenosti cca 2 km. V tomto okruhu bude intenzita vnímání výrazně snížena třemi zásadními faktory:

- výška nového objektu pohledově nepřevýší výšku stávajících objektů. Rozdíl mezi nejvyšším bodem nové stavby a objektem stávající kotelny činí cca 3 m což nerozezná ani zasvěcený pozorovatel,
- zásadní výšková dominanta zámětu (i místa krajinného rázu) – komín vysoký 160 m bude při realizaci záměru zachován,
- přímé pozorování objektů záměru je z naprosté většiny pozorovacích míst v této zóně cloněno okolní zástavbou, nebo vzrostlou krajinnou dřevinnou vegetací.

Ve vzdálenostech nad 2 km intenzitu vnímání stavby zásadně ovlivňuje morfologický fenomén, kdy České Budějovice jsou založeny na rozsáhlé sedimentární pánvi. Z většiny potenciálních pozorovacích míst je lokalita záměru cloněna okolní zástavbou, nebo vzrostlou krajinnou dřevinnou. Z okrajových svahů, které pánevní prostor ohraničují je lokalita pozorována z nadhledu a nevytváří tak změnu uspořádání krajinné scény na hlavních horizontech krajinné scény. Výšková dominanta záměru viditelná i ze vzdálenější míst (komín vysoký 160 m) zůstává zachován – viz fotodokumentaci krajinných scenérií - (**Příloha 2**).

3.2 Vymezení místa krajinného rázu

Místo krajinného rázu se v daném případě omezuje na vlastní areál Výtopny Vráto a přilehlé úseky Okružní a Rudolfovské ulice.

3.3 Hodnoty určující typický ráz krajiny

3.3.1 Přírodní hodnoty

Oblast krajinného rázu se nachází v reprezentativní zóně Českobudějovického bioregionu 1.30 (CULEK et al. 1996). Bioregion je tvořen sedimentární pánví s křídovou a terciérní výplní, s rozsáhlými podmáčenými sníženinami. Převažuje biota dubojehličnaté varianty 4. vegetačního stupně s ostrovy 3. dubovo-bukovéno stupně. Potenciálně je vegetace tvořena acidofilními doubravami, luhy a olšinami. Charakteristické je zastoupení mokřadních a vodních stanovišť. Převažují hercynské prvky, zvláštností jsou lesy hájového charakteru bez účasti habru a podmáčené lesy se zastoupením dub, jedle a smrku. Netypická součást je tvořena podmáčenými plošinami a kopci na krystaliniku a sprašovými hlínami s acidofilními doubravami.

Geomorfologicky řadíme území k podcelku Blatská pánev (IIB-1B) – blíže viz DEMEK et al. 1987

3.3.2 Kulturní a historické hodnoty

Současná krajina je značně přeměněná lidskou činností. Záměr je umístěn v severovýchodní části českobudějovické aglomerace. Převažující zástavbou v širším kontextu lokality jsou průmyslové, skladové a obchodní areály, značná část ostatních ploch je „zabrána“ různými dočasnými a provizorními stavbami, případně prodejními plochami.

Nejbližší obytná zástavba – Nové Vráto leží jihovýchodně od lokality záměru za Rudolfovskou třídou.

Jádrem historického osídlení širšího okolí jsou **České Budějovice.** Město bylo založeno na příkaz českého krále Přemysla II. Otakara roku 1265 na soutoku řek Vltavy a Malše v místě vsi Budivojovice s cílem posílit královskou moc v této části Čech. Pravoúhlá půdorysná osnova otakarské lokace včetně parcelace zůstala zachována dodnes. Od počátku se stalo důležitým obchodním střediskem na významné křižovatce obchodních cest do Lince, Pasov a Prahy (ve 14. století se odhaduje asi 400 domů a 4 000 obyvatel). Kolem města se vyvinula specifická středověká sídelní struktura specializovaného zemědělského zázemí, koncentrovaného do relativně malého počtu zemědělských dvorců situovaných buď samostatně, nebo sdružených do skupin tvořících vsi (Mladé, Vráto, Suché Vrbné, Dubičné a další).

Po třicetileté válce pravděpodobně vznikla nová struktura předměstí, která se nemohla přiblížit opevnění města a byla též fixována silniční radiální síť do města. Po roce 1848, po uvolnění vesnického obyvatelstva z poddanství nastal bouřlivý rozvoj města spojený s industrializací (podnikatelé Hardtmuth, Lanna a další), který trval až do I. světové války. Na přelomu 19. a 20. století se zformovaly základy velkoměstské aglomerace, zahrnující Čtyři Dvory, Kněžské Dvory, Vráto, Suché Vrbné, Mladé a Rožnov. V meziválečném období došlo ke stagnaci vývoje aglomerace, protože byly omezeny tradiční vazby na Linec.

Industrializace ve 2. polovině 20. století se soustředila na území východně od železniční tratě, urbanistický vývoj tohoto území nebyl dosud ukončen.

České Budějovice si dosud zachovaly téměř neporušené historické jádro, které je mimořádně cennou městskou památkovou reservací v roce 1980. V předměstské zóně (obklopuje historické jádro) je zachována nejen kvalitní urbanistická struktura, ale též

historizující a secesní architektura pravidelně vytýčených předměstí včetně vilové architektury.

Aktuálně dochází k zásadní změně dopravní infrastruktury v oblasti krajinného rázu. Stavba dálnice D6 a napojení městského komunikačního systému. **Silniční doprava po dálnici zcela změní ekonomická východiska vývoje krajiny v území.** V okolí dálničních křižovatek postupně vznikají průmyslové a komerčně industriální zóny sloužící jednak k průmyslové výrobě, jejichž produkty jsou dodávány „in time“ na místo spotřeby, jednak jako překladiště v logistických systémech a dále se zde soustřeďuje technické zázemí provozu na dálnici, respektive velká nákupní a komerční centra.

Zásadní dominantou na krajinné scéně ze všech míst pohledů je panorama zástavby českobudějovické městské aglomerace.

3.4 Zhodnocení intenzity vlivů posuzovaného záměru na krajinný ráz

Zhodnocení intenzity vlivů posuzovaného záměru na krajinný ráz podle jednotlivých variant vyznačených v **příloze 2** je v přehledné formě uvedeno v tabulce identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu a určení míry vlivu navrhovaného záměru na znaky krajinného rázu bylo provedeno tabulkovou metodou ve smyslu metodiky (VOREL et al. 2004).

Tabulka č. 1: Tabulka identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu a určení míry vlivu navrhovaného záměru na znaky krajinného rázu.

		klasifikace identifikovaných znaků			posouzení míry vlivu na identifikované znaky
znaky podle §12 zákona č. 114/1992 Sb.	konkrétní identifikované znaky a hodnoty	podle pozitivních nebo negativních znaků	podle významu v krajinném rázu	podle cennosti	
znaky přírodní charakteristiky	charakteristický reliéf	pozitivní	zásadní	význačný	žádný zásah
	rybníky v sousedství jako významné krajinné prvky	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	rozsáhlé břehové porosty a podmáčená stanoviště v sousedství	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
znaky kulturní charakteristiky vč. kulturních dominant	struktura krajiny (měřítko)	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	urbanistická struktura sídla	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	obraz sídla	pozitivní	spoluurčující	běžný	slabý zásah
znaky historické charakteristiky	městská památková zóna České Budějovice	pozitivní	zásadní	význačný	žádný zásah
	kaple se zvonicí ve Vrátě	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	průmyslová zástavba lokality záměru (včetně dominanty – komína teplárny)	neutrální	spoluurčující	běžný	střední pozitivní zásah
znaky estetických hodnot v krajině	uspořádání krajinné scény	pozitivní	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	kontrast hranic kraj. scény	neutrální	spoluurčující	běžný	žádný zásah
	barevnost krajinné scény	Neutrální	spoluurčující	běžný	slabý zásah

Z uvedené tabulky vyplývá:

- realizace záměru neovlivní identifikované znaky přírodní charakteristiky – dojde pouze k částečné likvidaci doprovodné dřevinné vegetace uvnitř areálu a před vjezdem do areálu. Záměr předpokládá ozelenění a sadovnické úpravy v rozsahu významně přesahujícím pravděpodobné náhradní výsadby za pokácené dřeviny,
- znaky kulturní charakteristiky, které budou realizací moderního komplexu ZEVO ovlivněny, jsou především obraz sídla – začleněním kvalitativně i kvantitativně nového objektu vznikne nová dominanta v místě krajinného rázu; je možno konstatovat, že obraz dotčeného sídla (České Budějovice) **bude spoluurčován obrazem záměru**. Měřítko krajiny (Českobudějovická pánev) lze hodnotit jako **krajinu středního až velkého měřítka**. Objekty komplexu nebudou v kolizi s měřítkem krajiny. Posuzovaný objekt je zpracován jako kvalitní architektonické řešení, které předpokládá i vhodné moderní sadovnické úpravy.
- Základním znakem historické charakteristiky širšího okolí místa krajinného rázu je průmyslová zástavba, která se zde rozvíjela zejména v období industrializace ve 2. polovina 20. století, a to s jistou živelností a nekoncepčností. Hospodářské změny po roce 1990 tento trend ještě prohloubily. Urbanistický vývoj území tak zdaleka ještě není uzavřen. Dá se předpokládat, že dokončení dálnice D6, která tuto průmyslovou zástavbu od SV ohraničuje, vnese do území nový a silný investiční impuls. Záměr ZEVO v území „nastavuje laťku“ ve vysoké úrovni architektonického ztvárnění průmyslového objektu. Ostatní významnější identifikované znaky historické charakteristiky – zejména městská památková zóna v Českých Budějovicích ovlivněna nikterak nebude
- identifikované znaky estetických hodnot v krajině budou ovlivněny zejména z hlediska jejího uspořádání. Stavba nevytvoří novou hmotovou dominantu v místě krajinného rázu – dojde k náhradě stávajících objektů o srovnatelném objemu. V dotčené oblasti krajinného rázu (dokumentováno na vizualizacích v **příloze 2**) nebude hmotová ani výšková dominance objektu významná, protože celý objekt bude z míst se zvýšenou antropickou frekvencí viditelný pouze ze vzdálenějších míst. Z těchto stanovišť však objekt bude viditelný z nadhledu a nebude tvořit žádné nové dominanty na horizontech krajinné scény. Jistým paradoxem záměru je, že na delší dobu zafixuje výškovou dominantu – monolitický teplárenský komín o výšce 160 m. Takových komínů nebylo v ČR postaveno mnoho a v současnosti jich už několik bylo zbouráno (např. komín u elektrárny Tušimice 2, komín teplárny v Plzni – Borech). Omezování využívání uhlí povede k jejich dalšímu rychlému úbytku.

Záměr ZEVO Vráto vnese do území novou architektonickou kvalitu, negativní vlivy záměru na identifikované znaky přírodní, kulturní, historické charakteristiky jsou max. slabě negativní. Z tohoto důvodu z hlediska vlivu na krajinný ráz nenavrhujeme další zmírňující nebo kompenzační opatření.

3.5 Souborné vyhodnocení zásahu do krajinného rázu

V dotčené oblasti a místech krajinného rázu ovlivněného záměrem, byly identifikovány přírodní, kulturně-historické a estetické hodnoty spoluurčující krajinný ráz.

Na základě vyhodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je možno konstatovat, že záměr umístěný v okraji průmyslové zástavby města České Budějovice ovlivní zejména kulturně – historické charakteristiky dotčeného místa krajinného rázu tak, že založí novou, kvalitativně architektonickou úroveň průmyslových a výrobních objektů v dané lokalitě.

4. Závěr

V hodnoceném místě krajinného rázu a dotčené části oblasti krajinného rázu byly identifikovány přírodní, kulturní, estetické a historické hodnoty, které budou projektovanou stavbou pouze dotčeny negativně dotčeny pouze slabě.

Středně silně pozitivně budou ovlivněny historické charakteristiky území. Historickou charakteristiku území v tomto případě musíme vnímat dynamicky, jako neustálý rozvoj a modernizace průmyslu v daném území při zachování historické stopy již zaniklých výrob.

Z hlediska kritérií, stanovených §12, uvedeného zákona zák. 114/92 Sb., je možno stavbu realizovat v navržené podobě.

5. Použité podklady a literatura

BÚ ČAV (1987): Regionálně fytogeografické členění ČSR. 1. Vyd.- Academia Praha.

CULEK M. et al. (1996): Biogeografické členění České republiky. - Enigma Praha.

CZUDEK T. (1972): Geomorfologické členění ČSR. Stud. Geogr., fasc. 23. - Geogr. Úst. ČSAV Brno.

DEMEK J. et al. (1987): Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR. - Academia Praha.

KUČA K. (1996): Města a městačka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. I. díl (A-G).- nakl. Libri Praha

MÍCHAL I. (red.) et al. (1999): Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě. - AOPK ČR, Praha.

VOREL I. et al. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. – Nakl. N. Skleničková.

VOREL I. et al. (2009): Generel krajinného rázu jihočeského kraje.Studie vyhodnocení krajinného rázu podle §12, zákona č. 114/1992 Sb. na území jihočeského kraje. – MS dep. in krajský úřad Jihočeského kraje.

Přílohy: